

СТИЛІСТИКА НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Малярова Д. М.

Науковий керівник – к.і.н., доц. Бадєєва Л. І

Харківський національний університет радіоелектроніки,

каф. українознавства, м. Харків, Україна

тел. +38(068) 728-76-08, e-mail: daryna.maliarova@nure.ua

In these theses the stylistics of the scientific text is considered. The main tasks, scope and purpose of the scientific style are described. The main features and underpinnings of the scientific style are identified. An example of a text with an analysis of its stylistics is considered.

Мовна культура – це основна ознака та складова культури людини в цілому, запорука фахової досконалості та професіоналізму. Виникнення і розвиток наукового стилю пов'язані з еволюцією різних галузей наукових знань, різноманітних сфер діяльності людини.

Мета роботи – проаналізувати стилістику наукового тексту.

Науковий текст та його стилістику вивчають Баранник Д. Х. [1], Колоїз Ж. В. [3], Мізін К. І. [4] та інші.

Метою наукового мовлення є створення тексту (від лат. *textum* – зв'язок, поєднання) — писемний або усний мовленнєвий масив, що становить лінійну послідовність висловлень, об'єднаних у ближчій перспективі смисловими і формотворчо-граматичними зв'язками, а в загально-композиційному плані – спільною темою і сюжетною заданістю.

Науковий стиль реалізує інтелектуально-комунікативну функцію, оскільки головними його завданнями є повідомлення і переконання (доведення). Сферою використання стилю є наука, техніка, освіта. Головною метою є об'єктивний, точний і неупереджений виклад інформації, роз'яснення наукових явищ, систематизація знань, доведення теорій, обґрунтування гіпотез, класифікацій (тобто доказова функція) та повідомлення про результати досліджень (тобто пізнавально-інформативна функція). Основними ознаками є чітка визначеність предмета думки й об'єктивне до нього ставлення, смислова точність, логічна послідовність і доказовість викладу, узагальненість явищ, переконливість тверджень.

Зазвичай виділяють такі підстили наукового стилю:

Власне науковий (науково-технічні та гуманітарні тексти) обслуговує фахівців конкретної наукової царини. У межах власне наукового підстилю виділяють *науково-інформативний* різновид (реферат, анотація, резюме, огляд) та *науково-довідковий* (довідники, словники, каталоги).

Навчально-науковий підстиль застосовується для написання навчально-методичної літератури (посібників, підручників, методичних

рекомендацій). Ознаками є доступність викладу інформації, спрощеність системи доведень, програмність викладу матеріалу.

Виробничо-технічний підстиль – це тексти інструкцій, описів технологічних процесів, що обслуговують царину виробництва.

Науково-популярний підстиль обслуговує тексти для широкого кола читачів, щоб повідомити про наукові ідеї, дослідження, винаходи.

Розглянемо зразок тексту наукового стилю:

Позитивним моментом атомарного підходу є намагання тлумачити лексичне значення в термінах дискретних ознак, які слугують засобом «членування інформації». В аспекті типологічних досліджень такий погляд узгоджується з ідеєю членування фізичного континууму, в межах якого мови можуть проводити одні й ті самі або різні розмежування. Зокрема, дослідження лексем на позначення кольору виявили розходження в кількості та номенклатурі кольороназв у різних мовах, що, як вважається, зумовлено допустимістю множинності способів членування та довільністю дискретизації колірної спектра. Феномен дискретизації колірної континууму визначають два чинники: класифікаційна та інтерпретаційна поведінка людини, що в контексті когнітивного підходу до тлумачення значення свідчить про гносеологічну природу елементарних смислів.

Текст належить до книжного стилю, наукового виду, **власне наукового** різновиду. Властиве використання безособових дієслів (*вважається, свідчить, визначають*) та вживання форм на -но, -то (*зумовлено*). Власне науковий стиль характеризується вживанням інтернаціоналізмів: *континуум, феномен, номенклатура, гносеологічний* та ін. Насичений мовознавчими термінами та науковою лексикою: *атомарний підхід, лексичне значення, дискретизація, лексема, когнітивний підхід* та ін. Стиль викладу – чіткий, інформативний, логічно послідовний, позбавлений суб'єктивних оцінок. Вищенаведеному тексту характерні розповідні, словесно розгалужені речення та складні синтаксичні конструкції.

Підсумовуючи, можна зазначити, що науковий текст – інтелектуальний продукт, який забезпечує наукову комунікацію і є центральною ланкою в ній, та містить змістовну, структурно-граматичну єдність, що реалізується в усній або писемній формі.

Список використаних джерел:

1. Barannik, D. H. (2000). Text // Ukrainian language: Encyclopedia. Kyiv: Ukrainian encyclopedia named after M. P. Bazhana.
2. Kuzmina, L. V., & Garbar, M. A. (2019). Ukrainian professional broadcasting. Kharkiv: NURE.
3. Koloiz, Zh. V. (2018). Scientific style of the Ukrainian language. Kryvyi Rih: KSPU.
4. Mizin, K. I. (Ed.). (2017). Between languages and cultures: methodological and eclecticism and interdisciplinarity of modern linguistics. Pereyaslav-Khmelnitsky; Kremenchuk: PE Shcherbatykh OV.